

ESPOON VAMMAISNEUVOSTO
ESBO HANDIKAPPRÅD

VAMMAISNEUVOSTON TALOUSARVIOESITYKSET VUODELLE 2020

Yleistä

Vammaisneuvoston toiminta perustuu kuntalakiin (410/2015 28 §). Kuntalain mukaan vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Vammaisneuvosto tekee oman talousarvionsa ja esittää kaupungin talousarvioon ehdotuksensa.

VAMMAISNEUVOSTO ESITTÄÄ TOIMINTAANSA LIITTYVÄT ESITYKSET SEKÄ JÄRJESTÖJEN TUKEEN LIITTYVÄT ESITYKSET ESPOON KAUPUNGIN VUODEN 2020 TALOUSARVIOON:

1. Vammaisneuvoston toiminta

Vammaisneuvoston toiminnan turvaamiseen tulee varata riittävät resurssit.

Esitys 20 000 euroa

Perustelut:

Vammaisneuvoston perustoimintaa ovat kokoukset ja vammaisneuvoston järjestämät tilaisuudet sekä niihin liittyvät tarjoilut, tulkkaukset, avustajat ja tiedotus. Perustoimintaa ovat myös vammaisneuvoston päätöksellä tapahtuva osallistuminen koulutuksiin ja seminaareihin sekä toimintasuunnitelmassa esitetyt tapahtumat ja toiminnot.

Vammaisneuvoston toiminnan mahdollistamiseksi, tulee laatia selkeät toimintatavat, joilla vammaisneuvosto **saa sille varatut määrärahat käyttöönsä.**

Erityisesti tulee huomioida seuraavat osallisuutta tukevat korvaukset:

- Vammaisneuvoston jäsenille tulee maksaa kulukorvaukset ja kokouspalkkiot kokouksista, joissa sen jäsenet edustavat vammaisneuvostoa. Korvauksista ja

palkkioista tulee sopia nimityksen yhteydessä.

Kyseessä ovat usein virkamiesten kanssa tehtävä yhteistyö, jossa virkamiehet tekevät palkkatyötään - vammaisneuvoston edustajat ilman korvausta ja saapuvat ko. tilaisuuksin omia vähäisiä kuljetuspalvelumatkoja käyttäen.

- Vammaisneuvoston työryhmien puheenjohtajille tulee maksaa kulukorvaukset ja kokouspalkkiot vammaisneuvoston työryhmien kokouksista. Vammaisneuvoston työryhmien jäsenille tulee maksaa kulukorvaukset osallistumisesta työryhmien kokouksiin ja esteettömyyskatselmuksiin.

Vammaisneuvoston toiminta poikkeaa lautakunnista siinä, että kaikki valmistelutyö tehdään järjestöedustajien voimin. Kattava osallisuus edellyttää työryhmien vetäjiltä merkittävää työmäärää ja osallistuvat vammaiset henkilöt käyttävät esim. myönnettyjä kuljetuspalvelumatkojaan vammaisneuvostotyöhön.

- Vammaisneuvosto täyttää ensi vuonna 30 vuotta ja järjestää juhlavuoden kunniaksi juhlaseminaarin sekä 30 -vuotisjuhlan, joissa tullaan nostamaan vammaisille henkilöille tärkeitä asioita esiin. Seminaarin ja juhlan järjestäminen tulee huomioida vammaisneuvoston määrärahasa.
- Vammaisneuvosto esittää, että se voi asettaa edustajansa lautakuntiin (vrt. nuorisovaltuusto)

Vammaisneuvoston tiedotustoimintaan esitetään varattavaksi tarvittavat resurssit:

- Vammaisneuvosto laatii neljä tietoiskua/tiedotetta eri teemoista vuoden 2020 aikana.
- Vammaisneuvoston päätöstiedotteiden julkaisemiseen, ja mahdollisuuteen käyttää siinä STT -Infoa, tulee varata resurssit.

2. Vammaispoliittinen ohjelma

Espoon vammaispoliittisen ohjelman linjaukset tulee uudistaa tai päättää toteuttaa vammaispolitiikkaa vammaisten oikeuksien ja hyvinvoinnin edistämiseksi (kts. kohta 6.) Vammaispoliittisen ohjelman toimenpiteinä tulee kuitenkin jatkaa jo vakiintunutta Vuoden esteetön teko -kilpailua ja Kaikki pyörii -tapahtumaa.

Esitys 50 000€

Perustelut:

2.1. Vuoden esteetön teko

Vammaispoliittisen ohjelman toimenpiteenä käynnistyneelle Vuoden esteetön teko -kilpailun järjestämiselle tulee varata riittävä rahoitus.

2.2. Kaikki pyörii -tapahtuma

Vakiintuneeksi tapahtumaksi muodostuneelle vuosittaiselle Kaikki pyörii -tapahtumalle tulee varata tarvittava rahoitus.

2.3. Vammaispoliittisen ohjelman uudistaminen

Vammaispoliittisen ohjelman linjaukset tulee uudistaa ja päättää niiden toteutuksesta osana kunnan ja maankunnan toimintaa.

3. Espoolaisten vammais- ja pitkäaikaissairausjärjestöjen järjestöavustukset

On erittäin tärkeää, että espoolaisten vammais- ja pitkäaikaissairausjärjestöjen toimintaa tuetaan ja toimintamahdollisuudet turvataan varaamalla avustuksiin riittävä rahoitus.

Esitys 450 000 euroa

Perustelut:

Espoossa toimii n. 60 vammais- ja pitkäaikaissairausjärjestöä. Vammaisneuvosto esittää määrärahaa, jonka ko. järjestöt ovat hakeneet ja katsoneet toiminnalleen tarpeelliseksi. Tämä määräraha tulee kohdentaa näille järjestöille, minkä lisäksi järjestöavustuksia jaetaan eläkeläisjärjestöille ja muille järjestöille.

- Pitkäaikaissairaiden ja vammaisten järjestöt tuottavat toimintaa, joka tukee heikossa yhteiskunnallisessa asemassa olevien ihmisten voimavaroja sekä antavat tarpeellista neuvontaa ja mielenvirkistystä.
- Vertaistuki ja osallisuus aiheuttavat usein mm. suuria matkakuluja toteuttajilleen. Esimerkiksi liikuntarajoitteisille vertaistukihenkilöille taksikuluja.
- Osa yhdistysten jäsenistä on digitalisaation myötä jääneet tiedonsaannin ulkopuolelle. Yhdistykset voivat avustuksen turvin tiedottaa jäsenistöään paperitiedotteilla, mikä tukee myös Espoon kaupungin tiedottamista. Kaupunki voisikin nykyistä enemmän hyödyntää myös yhdistyksiä tiedotuskanavana.

3.1. Näkövammaisten tiedonsaanti

Yhteiskunnan tuottamien palvelujen käyttö ja yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen edellyttää riittävää tiedonsaantia. Espoolaisten näkövammaisten tiedonsaanti voidaan toteuttaa vain kaupungin tarkoitukseen myöntämän tuen turvin.

Internet-sivuille tuotettavan materiaalin tulee olla tallennettuna sellaisiksi, että lukeminen on mahdollista käytettävissä olevilla lukuohjelmilla. Lisäksi sähköisten palvel-

lujen tulee olla myös näkövammaisille käytettävissä tai niille tulee olla toimiva rinnakkaispalvelu.

Esitys 19 000 euroa

Perustelut:

- Yhteiskunnan tuottamien palvelujen käyttö ja yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen edellyttää riittävää tiedonsaantia. Espoolaisten näkövammaisten tiedonsaanti voidaan toteuttaa vain kaupungin tarkoitukseen myöntämän tuen turvin. Näkövammaisten tiedonsaannista Espoossa on vastannut Espoon Seudun Näkövammaiset ry, jonka säännöllisen tiedotustoiminnan piirissä on noin 310 espoolaista näkövammaista. Väestön ikääntymisen myötä heikentyneestä näöstä kärsii yhä useampi ikään-tyvä henkilö. Näön heikentyessä lukeminen vaikeutuu ja painetussa muodossa tuotetun tiedon hyödyntäminen estyy.
- Internet-sivuille laitettavien materiaalien tulee olla tallennettuna sellaisiksi, että lukeminen on mahdollista käytettävissä olevilla lukuohjelmilla. Tekninen kehitys on johtanut siihen, että käytössä on jatkuvasti uusia versioita ohjelmista, jolloin myös lukuohjelmista tarvitaan jatkuvasti uusia versioita ja jopa tehok-kaampia laitteita, aiheuttaen näin näkövammaisille suuria kuluja

3.2 Kuulovammaisten ja viittomakielisten tiedonsaanti

Viittomakielistä tiedottamista ajankohtaisista asioista ja palveluista kaupungin inter-net-sivuille tulee lisätä. Puhelinpalveluille tulee saada rinnakkaisjärjestelmiä, niin että palvelut ovat saavutettavia myös puhevammaisille ja viittomakielisille henkilöille. Ta-kaisinsoittojärjestelmän tekstiviestipalvelu tulee laajentaa kaikkiin takaisinsoittojärjes-telmää käyttävien toimintoihin.

Perustelut:

- Viittomakieli on kuurojen äidinkieli, jonka asema on tunnustettu myös perus-tuslaissa vähemmistökielenä. Viittomakieltä käyttävien kielellisiä oikeuksia tur-vaamaan on hyväksytty keväällä 2015 viittomakielilaki.
- Pääkaupunkiseudun kaupungit tiedottavat viittomakielellä palveluistaan verk-kosivustolla www.helsinginseutu.fi/viittomakieli. Viittomakielisten henkilöiden on kuitenkin tärkeä saada tietoa myös oman kotikaupunkinsa ajankohtaisista asi-oista. Yhdenvertainen tiedonsaantioikeus tulee toteutua myös Espoossa.
- Puhelinpalveluihin perustuvilla järjestelmillä tulee luoda rinnakkaispalveluja, jotka mahdollistavat palvelujen saavutettavuuden myös viittomakielisille ja pu-hevammaisille henkilöille. Kaikkiin takaisinsoittojärjestelmällä toteutettavaan ajanvarauksiin on liitettävä mahdollisuus varata aika tekstiviestillä.

VAMMAISNEUVOSTO ESITTÄÄ SEURAAVIEN KEHITTÄMISTOIMIEN KÄYNNISTÄMISTÄ VUODEN 2020 AIKANA

1. Kaupungin tiedottaminen

Kaupungin tiedottaminen tulee olla saavutettavaa kaikille kuntalaisille ja palvelujen käyttäjien tulee saada ajantasaista tietoa palveluista.

Tiedottamisessa tulee huomioida niin näkövammaisten kuin viittomakielisten tarpeet sekä henkilöt, jotka eivät voi käyttää digitaalisia palveluita.

1.1. Palveluista tiedottaminen

Kaupungin tulee tiedottaa palveluista ja niissä tapahtuvista muutoksista välittömästi asiakkaille. Asiakkaille tiedottamiseen ja sen kehittämiseen tulee varata riittävät resurssit.

Talousarviossa tulee varata resurssit tiedottaa Länsiväylän liitteessä kaksi kertaa vuodessa. Liitteessä tulee olla yhteystiedot, mistä tietoa on saatavissa palvelukohtaisesti. Asiakkaalla tulee olla mahdollisuus myös henkilökohtaiseen palveluun puhelimitse tai kasvokkain.

Espoon palveluista vammaisille tulee julkaista opas myös paperisena ja jota päivitetään säännöllisin väliajoin.

1.2. Kriisitiedottaminen

Palvelujen häiriöistä, kuten esimerkiksi häiriöistä kuljetuspalveluissa, tulee tiedottaa nopeasti palvelun käyttäjiä tekstiviestillä.

1.3. Kaikille kuntalaisille tiedottaminen

Kaikille kuntalaisille tulee saavutettavasti niin, että se todellisuudessa tavoittaa kaikki ryhmät toimintarajoitteista huolimatta.

Perustelut:

Kaupungin viestintä on muuttunut sähköiseksi ja osa kuntalaisista on jäänyt kaiken tiedonsaannin ulkopuolelle. Espoon tulee olla myös viestinnässä edelläkävijä, joka varmistaa kaikkien kuntalaisten tiedonsaannin. Myös lainsäädäntö edellyttää toimivaa tiedotusta.

- Hallintolaki §7 ' Viranomaisen velvollisuudesta tiedottaa toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain ([621/1999](#)) 20 §:n 2 momentissa

- Julkisuuslaki § 20...’ Viranomaisen on tiedotettava toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa.

2. Vammaispalvelujen resurssit

Vammaispalvelujen resurssit eivät ole edelleenkään riittävät. Vakansseja ei ole riittävästi ja kaikkia vakansseja ei saada täytettyä ja henkilöstö vaihtuu edelleen.

Esitys:

- Työntekijöiden hyvinvointiin ja jaksamiseen kiinnitetään huomiota ja annetaan osaamista vahvistavaa tukea.
- Vammaispalveluista tiedottamista tulee tehostaa julkaisemalla Espoon palvelut vammaisille -opas. Opas lisää kuntalaisten tietämystä vammaisten palveluista ja vähentää muuta tiedottamisen ja neuvonnan tarvetta sekä lisää kuntalaisten tietoa mm. hakemusten tekemisestä.

3. Vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin ja oikeuksien edistäminen

Vammaisten henkilöiden oikeuksien edistäminen luo pohjan hyvinvoinnin edistämiseksi. Vammaisneuvosto esittää kampanjaa vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin ja oikeuksien edistämiseen.

Perustelut:

- Vammaisasiamies on vuoden 2018 selvityksessä esittänyt YK:n vammaissopimuksen systemaattinen toteutusta Espoossa ja koulutusta henkilöstölle. YK:n vammaissopimus sitoo yhtä lailla kuntia kuin valtiotakin. Vammaisasiamies ehdotti jo vuoden 2016 selvityksessä YK:n vammaissopimuksen systemaattista toteutusta käytäntöön, mutta esitys ei ole toteutunut. Vammaistietoisuuden lisääminen on yksi keskeisimpiä tavoitteita. Sopimuksen valtakunnallisen toimintaohjelman tärkeinä tavoitteina on lisätä tietoisuutta vammaisten henkilöiden oikeuksista ja vammaisten henkilöiden oikeuksien valtavirtaistaminen eri hallinnonaloilla.
- Keskeistä on, että kaikessa päätöksenteossa toteutetaan vammaisvaikutusten arviointi. Taloudellisten vaikutusten rinnalle tulee nostaa sosiaalisten vaikutusten arviointi vammaisten henkilöiden elämään.
- Vammaisten henkilöiden hyvinvointia tulee edistää kaikissa ikäryhmissä; lapset ja nuoret, työikäiset ja seniorit. Vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin edistäminen puuttuu lähes kokonaan kaiken ikäisten hyvinvoinnin edistämisestä.

Vammaisten henkilöiden itsearvotuksen lisääminen on keskeistä hyvinvoinnin lisäämisessä ja sitä varten tulisi nimetä onnellisuusagentteja.

4. Esteettömyyskorjaukset ja yksilöllinen mukauttaminen

Vammaisneuvosto esittää, että

- Pikaisesti välttämättömiin esteettömyyskorjauksiin varataan riittävä rahoitus.
- Esteettömyysohjelman edellyttämiin yksilöllisiin mukautuksiin varaudutaan ja varataan määräraha.
- Lisäksi esitetään, että esteettömyyskorjauksien toimintaprosessi kuvataan, julkistetaan kuntalaisille ja toiminnalle nimetään vastuuhenkilö.

Perustelut:

Esteettömyyskorjaukset tulee käynnistyä välittömästi, kun tarve on havaittu. Niputtaminen seuraaviin ylläpitotoimenpiteisiin voi kestää liian pitkään.

Esteettömyysohjelma kirjasi toimenpiteekseen yksilöllisen mukauttamisen, yhdenvertaisuuslain mukaisesti. Tarpeen ilmetessä, on mukauttamistoimenpiteet käynnistettävä viipymättä.

Pirkko Kuusela, vammaisneuvoston puheenjohtaja
Mika-Erik Walls, vammaisneuvoston varapuheenjohtaja
Hanne Österberg, Rakennetaan kaikille työryhmän puheenjohtaja

Jakelu: Espoon kaupunki, kaikki toimialat,
Valtuusto, valtuustoryhmät

Tiedoksi: Vammaisneuvosto